

overigens zeker niet zou billijken)¹². Voor het tot stand komen en in stand houden van politieke en maatschappelijke samenwerking tussen orthodoxe protestanten en katholieken was deze ontwikkeling een van de noodzakelijke voorwaarden.

12. J.P. Cannegieter, *Het ultramontanisme en de christenen van Nederland sinds 1853*, Utrecht 1911. Zie met name hfdst. IIIB (163-220). Duidelijk bewust van deze ontwikkeling toonde zich A.M.C. van Kooth in zijn artikel 'Teekenen des tijds: 1842-1886', *De Katholiek* 89(1886), 2-21, waarin hij de situatie binnen de Hervormde Kerk in de genoemde jaren met elkaar vergeleek.